

61989J0106

Cauza C-106/89**Marleasing SA împotriva La Comercial Internacional de Alimentacion SA**

„Directiva 68/151/CEE – Articolul 11 – Interpretarea conformă a dreptului național”

Tipul și obiectul: cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 11 din Prima directivă 68/151/CEE a Consiliului din 9 martie 1968 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în înțelesul articolului 58 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociațiilor sau terților¹, introdusă în fața CJCE, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n° 1 de Oviedo (Regatul Spaniei)

Situația de fapt

Societatea Marleasing, reclamantă în acțiunea principală, a formulat o cerere întemeiată pe articolele 1261 și 1275 din Codul civil spaniol, conform cărora contractele fără cauză sau cu o cauză ilicită sunt lipsite de orice efect juridic, pentru a se constata nulitatea contractului de societate al societății La Comercial Internacional de Alimentación SA (denumită în continuare: „La Comercial”). Aceasta este o societate constituită sub forma unei societăți pe acțiuni de trei persoane (printre care se numără și societatea Barviesa, co-fondatoare a societății pârâte).

Motivul acțiunii este acela că înființarea societății este lipsită de cauză juridică, contractul este simulat și a fost încheiat în scopul fraudării drepturilor creditorilor societății Barviesa. La Comercial a susținut că acțiunea trebuie să fie respinsă în integralitate, pe motiv că articolul 11 din Directiva 68/151, care conține lista exhaustivă a cazurilor de nulitate a societăților pe acțiuni, nu include printre acestea și lipsa cauzei juridice.

Instanța națională sesizată, Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n° 1 din Oviedo, a amintit că, în conformitate cu articolul 395 din Actul privind condițiile de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze la Comunitățile Europene², Regatul Spaniei era obligat să transpună directiva de la data aderării sale, dar că acest lucru nu se realizase încă la data ordonanței de trimitere. Prin urmare, considerând că litigiul ridică o problemă de interpretare a dreptului comunitar, instanța națională a adresat Curții următoarea întrebare:

Articolul 11 din Directiva 68/151/CEE a Consiliului din 9 martie 1968, care nu a fost transpusă în dreptul intern, este direct aplicabil pentru a împiedica declararea nulității unei societăți pe acțiuni din alt motiv decât cele enumerate la articolul citat anterior?

Motivarea instanței comunitare

În ceea ce privește problema dacă un particular se poate prevala de dispozițiile directivei împotriva unei legi naționale, Curtea amintește că, potrivit jurisprudenței constante, o directivă nu poate de naștere, ea însăși, unor obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, o dispoziție dintr-o directivă nu poate fi invocată ca atare împotriva unei astfel de persoane³.

¹ JO L 65, p. 8.

² JO 1985, L 302, p. 23.

³ Hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall, 152/84, Rec., p. 723.

Cu toate acestea, instanța națională urmărește să clarifice dacă o instanță națională sesizată cu un litigiu într-o materie care intră în domeniul de aplicare a Directivei 68/151, este obligată să interpreteze dreptul său național ținând seama de textul și scopul acestei directive, pentru a împiedica declararea nulității unei societăți pe acțiuni din alt motiv decât cele enumerate la articolul 11.

Curtea amintește că, astfel cum a statuat în Hotărârea din 10 aprilie 1984, Von Colson și Kamann, punctul 26⁴, obligația statelor membre care decurge dintr-o directivă, de a atinge rezultatul prevăzut de aceasta, precum și datoria acestora, în temeiul articolului 5 din tratat, de a lua toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea acestei obligații se impune tuturor autorităților statelor membre, inclusiv autorităților judecătorești, în cadrul competențelor lor. Prin urmare, în aplicarea dreptului național, indiferent dacă este vorba despre dispoziții adoptate anterior sau ulterior directivei, instanța națională căreia i s-a solicitat interpretarea este obligată să facă acest lucru în lumina textului și a finalității directivei, pentru a îndeplini rezultatul urmărit de aceasta și pentru a se conforma articolului 189 al treilea paragraf din tratat.

Cerința unei interpretări a dreptului național în conformitate cu articolul 11 din Directiva 68/151 interzice interpretarea dispozițiilor dreptului național referitoare la societățile pe acțiuni într-un asemenea mod încât nulitatea unei societăți pe acțiuni să poată fi pronunțată pentru alte motive decât cele enunțate în mod exhaustiv la articolul 11 din directiva în cauză.

În ceea ce privește interpretarea articolului 11 din directivă și a alineatului (2) litera (b), această dispoziție interzice legislațiilor statelor membre să dispună anularea judiciară pentru alte motive decât cele enunțate în mod exhaustiv în directivă, în rândul cărora figurează caracterul ilicit sau contrar ordinii publice al obiectului societății.

Conform Comisiei, expresia „obiectul societății” trebuie să fie interpretată în sensul că vizează exclusiv obiectul societății, astfel cum este descris în actul constitutiv sau în statutul societății. În consecință, declararea nulității unei societăți nu poate rezulta ca urmare a activității pe care aceasta o desfășoară efectiv, respectiv înșelarea creditorilor fondatorilor.

Curtea a arătat că scopul Directivei 65/151 este să limiteze cazurile de nulitate și efectul retroactiv al declarării nulității, pentru a asigura „certitudinea juridică în raporturile dintre societate și terți, precum și între asociați”. În plus, protecția terților „trebuie să fie asigurată de dispoziții care să limiteze, în măsura posibilă, cauzele lipsei de validitate a angajamentelor asumate în numele societății”. Prin urmare, fiecare motiv de nulitate prevăzut la articolul 11 din directivă este de strictă interpretare. În astfel de condiții, expresia „obiectul societății” trebuie să fie înțeleasă ca făcând referire la obiectul societății, astfel cum este descris în actul constitutiv sau în statutul societății.

Soluția instanței comunitare

Instanța națională sesizată cu privire la un litigiu într-un domeniu care intră în sfera de aplicare a Directivei 68/151/CEE a Consiliului din 9 martie 1968 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în înțelesul articolului 58 al doilea paragraf din Tratatul CEE, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților, este obligată să interpreteze dreptul său național în lumina textului și a finalității acestei directive, pentru a împiedica declararea nulității unei societăți pe acțiuni din alt motiv decât cele enumerate la articolul 11.

⁴ 14/83, Rec., p. 1891.